

Veileder – tilrettelegging for barn og elever med stort læringspotensial

3.5 Tilbud for elever på ungdomsskolen til å ta fag fra videregående (forsering av fag)

Elever som går på ungdomstrinnet kan få mulighet til å ta fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet (forsering). Dette følger av forskriften § 1-15. For friskoler er tilsvarende regulert i friskoleloven § 2 A-11. Nedenfor er det et utdrag fra rundskriv Udir-4-2013 Elever som tar fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet.

Tilbudet om å ta fag fra videregående opplæring mens de går på ungdomstrinnet er ikke en rettighet for eleven, men skoleeier kan velge å tilby dette. Når skoleeier innvilger en søknad om forsering må de fatte et enkeltvedtak. Se punkt 4 om krav til saksbehandling og enkeltvedtak. Før det fattes enkeltvedtak, må foreldrene og/eller eleven samtykke.

Vilkår for å forsere i fag

Forskriften § 1-15 åpner i utgangspunktet for en generell adgang for elever på ungdomstrinnet til å ta alle fellesfag og programfag i videregående opplæring, men programfagene i den videregående opplæringen må bygge på fagene i grunnskolen. Tilbud om fag fra videregående opplæring forutsetter at fylkeskommunen eller en videregående skole ønsker å samarbeide om en slik ordning. Grunnskolen kan ikke binde den videregående skolen ved å fatte vedtak om rett til forsering. For at en elev på ungdomstrinnet kan forsere i ett eller flere fag, må eleven ha «tilstrekkelig kompetanse» til å delta i opplæringen på videregående nivå. Det er skolen i samarbeid med eleven og foreldrene som skal vurdere om eleven har slik kompetanse. Denne vurderingen er todelt; skolen må vurdere om eleven har den kompetansen som skal til for å avslutte

grunnskolefaget på et tidligere tidspunkt og om eleven har tilstrekkelig kompetanse i faget til å følge faget i videregående opplæring.

Vurdering

Elevene skal på vanlig måte ha undervisvurdering og sluttvurdering i faget/fagene som avsluttes på ungdomstrinnet og i faget/fagene fra videregående opplæring, i samsvar med bestemmelsene i læreplanen og kapittel 3 i forskriften. Dersom en elev ønsker å avslutte grunnskolefaget på 9. årstrinn, betyr det at skolen må sørge for at eleven får opplæring og undervisvurdering ut ifra kompetansemålene på 10. årstrinn på 9. årstrinn. Eleven skal ha standpunktkarakter både i det faget eleven tar på ungdomstrinnet, og i det faget eleven følger opplæringen i på videregående nivå.

Det er et absolutt krav at det er den videregående skolen som er ansvarlig for å sette karakter i faget fra videregående opplæring. Det er videre den videregående skolen som har det faglige ansvaret for opplæringen, selv om den praktiske løsningen for hvordan vurderingen skjer er opp til skolene.

Sammenheng mellom sluttvurdering og elevstatus

Det følger av forskriften § 3-17a at når en elev har fullført og bestått opplæringen i et fag, skal sluttvurderingen følge eleven frem til kompetansebevis og vitnemål. Eleven kan ikke få elevstatus i faget på nytt. Det er gjort et unntak for dette for elever som forserer fag. En elev som har fått sluttvurdering i et fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet, jf. § 1-15, kan velge om faget skal godkjennes etter § 1-16, eller velge å ta faget på nytt når eleven begynner i videregående opplæring.

Eksamen for elever som forserer fag

For elever på ungdomstrinnet som forserer fag i videregående opplæring, mens de er går på ungdomstrinnet, bør hovedregelen være at de skal ha elevstatus i faget i videregående opplæring. Det innebærer at eleven er med i trekket til eksamen både på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Les mer om eksamenstrekk ved forsering av fag i rundskriv Udir-4-2013 og i tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet datert 27.01.2015.

For de elevene fra grunnskolen som får flere eksamener enn det som er kravet til et ordinært løp, skal dette markeres med en fagmerknad på vitnemålet fra grunnskolen. Det vil gjelde for alle eksamener som er tatt utover de som er obligatoriske; en skriftlig eksamen og en muntlig eksamen. Les mer om føring av vitnemål og kompetansebevis for elever som tar fag fra videregående.

Godkjenning og dokumentasjon

Elever som starter i videregående opplæring, og som har tatt fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet, vil få disse fagene godkjent. Det følger av forskriften § 1-16 første ledd.

Elevene skal ha ordinært vitnemål for fullført grunnskole. I tillegg har de rett til kompetansebevis fra videregående opplæring. Karakteren eller karakterene fra videregående opplæring føres på et kompetansebevis med en fagmerknad gitt av Utdanningsdirektoratet. Fravær skal føres på kompetansebeviset av den videregående skolen. Karakterer i orden og atferd føres på vitnemålet fra grunnskolen. Elevene beholder retten til førstegangsvitnemål etter endt videregående opplæring, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt.

For de elevene som velger å bruke timene til valgfag til å ta fag fra videregående opplæring, skal dette markeres med en vitnemålsmerknad på vitnemålet for grunnskolen.